www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 62. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 16. марта, 1928.

VOL. XXXVI. No. 62. Jersey City, N. J., Friday, March 16, 1928. THREE CENTS.

ДВОХ УКРАЇНСЬКИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ

ІНШИХ ВІСЬМОХ ЗАСУДЖЕНО НА ТЮРЕМНУ КАРУ. — ТАКЕ РІШЕННЄ ПОЛЬСЬКОГО СУДУ У ЛЬВОВІ.

ЛЬВІВ, 14. марта. — Закінчено судову карну розправу над 17 Українцями, приналежними до Української Революційної Організації, котрих обжалувано о революційну роботу, звернену проти польської держави та о вбиття зга. співучасті в убийстві Собінського, польського шкільного куратора.

Розправа та тягнулася дуже довго і грала на нервах не тільки тих, що їх судили, але всіх Українців. Польська прокураторія послугувалася всілякого рода продажними типами та провокаторами, щоби тільки мати спромогу спрятати зі світа як найбільше число обжалованих та втягнути в звязь з революційною організацією як найбільше діяльних молодих людей.

Сегодня запав вирок. Обжалованих Атаманчука і Вербицького засуджено на смерть як тих, що мали вбити Собінського. Вісьмох обжалованих засуджено за участь в протидержавній революційній акції на довгі літа тюрми, а сімох звільнено.

НЕ МОЖУТЬ ДІЖДАТИСЯ ВІСТЕЙ.

ЦІЛИЙ ЛОНДОН ПОДЕНЕРВОВАНИЙ. — РОЗПИСУЮТЬСЯ ПРО МИСС МАКЕЙ.

ЛОНДОН, 14. марта. — В тім часі, коли всі хапають за часописи, щоби дізнатися про судьбу капітана Гинчлифа та Мисс Макей, подають часописи вістку про найновшу трагедію у воздусі. Ото злетів на землю військовий аероплян, розбився і забив пільота і того, що займався обсервацією. Це вже десята жертва військових аеропланів за послідний рік. А тепер подають, що нема надії, щоби Гинчлиф виратувався, коли досі нема вістки про нього. Отже нові дві жертви.

Капітан Гинчлиф був відомий як военний герой, що стратив одно око в боротьбі з німецькими аеропланами, подібно як французький летун Колі, що згинув разом з Нункессером на океані серед спроби перелетіти з Европи до Америки. Така сама доля стрінула тепер правдоподібно і Гинчлифа.

Мисс Макей тішилася дуже великою популярністю. Була вона багата і мала все те, що може дати багацтво. Та це їй не вистарчало. Її авантурнича натура і природні здібности шукали ріжного поля до попису: то в театрі, на екрані, то в корабельнім бизнесі, а вкінці в летництві. Вижала з Гинчлифом потайки, щоби не журити дуже своїх родичів, що перебувають в Єгипті.

ХОТІВ ВИЛЕТІТИ ЩЕ ПЕРЕД 7 МІСЯЦЯМИ.

ВИГОТОВИВ НАВІТЬ ЦІЛУ ІСТОРІЮ ПЕРЕЛЕТУ ЧЕРЕЗ ОКЕАН.

ПАРИЖ, 14. марта. — Нюйорський кореспондент оголошує тепер історію, списану самим Гинчлифом ще тому 7 місяців взад, в якій подає він плян перелету через океан з Англії до Ню Йорку. Мав він тоді летіти на аероплані Белляніка разом з Левіном. Був приготований на те, що прийдеться йому летіти через 50 годин. Заявив, що буде вести дениик і записувати точно всі дати, що можуть придатися до поліпшення летунства через океан.

ТАЄМНИЙ АЕРОПЛЯН.

ПОБУДУВАВ ЙОГО МОЛОДИЙ ІНЖИНЕР. — МАЄ ЦЕ БУТИ НОВІСТЬ. — ПРИЗНАЧЕНО ЙОГО ДО ПЕРЕЛЕТУ ЧЕРЕЗ ОКЕАН.

ПАРИЖ, 14. марта. — Хоч перелет через океан з Европи до Америки коштує вже стільки осіб життя, це не відстрашує других від самої справи. Найбільшу сензацію викликав тепер молоденький 24-літний інжинер Рене Кузіне, котрий при помочи добровільних і секретних датків зібрав понад два міліони франків і побудував цілком оригінальний аероплян, званий „Веселка", яким хоче перелетіти через Атлянтійський океан до Америки. На виконанє будови не стало грошей, але робітники, бачучи ентузіязм в молодого інжинера, рішили робити на кредит. Та, коли про це розійшлася чутка, наплили нові жертви. Аероплян має три мотори, вигляд птаха і радіо, яким можна розмовляти на простору 700 кільометрів.

НОВА НЕСПОДІВАНКА З БОКУ СОВІТІВ.

ПРИВЕЗЕ ЛІТВІНОВ З МОСКВИ НА РОЗОРУЖНІ НАРАДИ ДО ЖЕНЕВИ.

ЖЕНЕВА, 14. марта. — Члени Підготовчої Комісиї для розоруження в клопоті, бо довідуються, що заступник совітського комісара закордонних справ Літвінов іде до Женеви з новою бомбою в справі загального розоруження і заявив мають тільки з Америкою, бо пропозицію Келлога не будуть ставити під обрад.

ЕМІР ВРАДУВАНИЙ МРАКОЮ.

ЛОНДОН, 14. марта. — Для афганїстанського монарха, що приїхав відвідати Англію, справила найбільшу приємність лондонська мрака. Він лишився, коли бачив в день на вулицях і по домах електричні світла. Такого він ще в житю не бачив.

І В ЛОЖЦІ ВОДИ МОЖНА ВТОПИТИСЯ.

АЛЕНТАВН, Па., 14. марта. — У потоці Коплей Крік, яких 6 миль звідси на північ, втонуло нині 5 осіб. Втопилися вони в воді, що не мала більше як 3 стопи глибини, але сталося це так, що на них звалися їх власний автомобіль.

ВЧЕРА ПЕРЕКУПЕНЬ, НИНІ АВТОР ЗВІСНИЙ НА ВЕСЬ СВІТ.

НЮ ЙОРК, 13. лютого. — На кораблі Олимпику приїхав до Америки Алфред Алоїзій Смит, котрий ще в 73 році життя був перекупнем, а нині при 75. році життя є відомим на весь світ автором. Колись він торгував в Африці серед чорних дикарів, і свої пригоди списав у книжці під заголовком „Трейдер Горн", яка через два роки вже має незвичайно великий покуп в Англії й Америці та приносить недавно ще бідному перекупневі 4,000 долярів у тиждень.

ВИРІКАЮТЬСЯ З ГОЛОДУ ДІТЕЙ.

ПЕКИН, 13. марта. — Німецький місіонар з Линсинг, пише, що в тій навіщений голодом території діються страшні річи. Родичі виносять з хат дітей і залишають їх по горах, дорогах, і ровах і вони там замерзають та гинуть з голоду. Коли ратункові комітети заберуть деяку дитину то й так її вже тяжко виратувати і вони доходить до кількох годин. Нужда страшна, а голодує ціла територія, на якій мешкає 9 мілонів людей. Вже навіть листи годі дістати, бо позривали його, посушили та попекли з него „хліб".

БАНКОВА ПАНАМА.

Перед львівським трибуналом стають два директори бувшого „Банку Зелоченя" у Львові: правник Соболь і др. Клявдій Жильський, бувший директор Банку в Познані. Їх обвинувачують у таких нечистих трансакціях: позичали вони гроші на парцеляцію, не маючи ніякої готівки; гроші не вертали, хіба аж тоді, як валюта девалювалась; голо вного спільника не допускали до своїх бюрових книг; коли парцеляції їм не затверджували, вони таки вели її далі і продавали селянам землю в долярах, а посвідки давали їм в марках; брали більші позички від приватних осіб буцімто потрібні на достави для війська... одним словом, крутили як швець шкірою і лупили шкіру з кого могли...

КРОВАВЕ ПОЛЬСЬКЕ ВІЧЕ.

На вічу „Пяста" в Комарні що відбулося 21 лютого ц. р., після промови кс. Панаєя (бувшого капеляна легіонів) підбурена товпа кинулася на поліцію. Поліція вжила „білої зброї". Було 12 ранених. Арештовано кількох пястиців, яких відставлено до Львова. До Комарна виїхала спеціальна комісія з львівського воєвідства.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 29. лютого с. р. в Сент Луїс, Мо., помер гром. Іван Рапко, член братства св. Володимира, від. 179 У. Н. С., родом зі с. Мийна, пов. Дрогобич, Галичина. Покійний народився 15 січня 1894 року та прожив 34 роки.

До братства св. Володимира вступив 21 грудня 1919 року. Хорував через три роки на сухоти й помер серед тяжких мук.

Похороном занялися жена покійного та члени братства св. Володимира. Після небіжчика лишилися жена та одинацятьлітний син.

Вічна Йому память!

Додам ще кілька слів до Українців в Сент Луїсі, Мо., котрі ще не належать до У. Н. Союза. За пару літ ми мали може десять таких випадків, коли люди умирали і то не на фабриці.

Але кожний належав до У. Н. Союза, а сей заопікувався їх сиротами і похороном. Та були й такі, що не належали ні до яких організацій. І як їх тіла поділися? Чи не ходили колектувати на них по хатах? І чи бачив хто, що з ними сталося? Чи не лежали тижнями по місцевих трупарнях? А чому? Тому, що не належали ні до братства, ні до Союза!

Тепер до тих, що по фабриках працюють, а до організації не належуть. Прийдеж нещастя, нарікають та жалують на себе.

Іще раз відзиваюся до вас: не відкладайте з дня на день, а вписуйтесь в члени У. Н. Союза! Вписуйтеся поки час, щоби колись не було запізно. Вступ тепер вільний. Мітінг братства св. Володимира Вел., від. 179, відбудеться в неділю 18 марта с. р. о годині 1 пополудни в У. Н. Домі під ч. 1523, Гикори стр. — **Теодор Владика,** секр. бр. св. Володимира, від. 179 У. Н. С. в Сент Луїс, Мо.

ЩЕ ПРО ТАЇНУ РУДОЛЬФА.

Сестрінка австрійської цісареви Єлисавети, графиня Ляріш, що два роки тому вийшла за багатого американського фармера у Флориді, пригадала світові через американську пресу власну особу і досі нерозяснену трагедію смерти архикнязя Рудольфа. Муж Ляріш — Маєрс, першорядний чудак. Графиня мусіла вести на селі таке одноманітне життя, відрізане від світа, що час убивала годівлею... молодих алігаторів. Ляріш була найближчою приятелькою Марії Вечери, що згинула з Рудольфом і одержала від неї листа на кілька годин перед її смертю; цього листа вона має досі в себе і там сказано, що Вечера в згоді з Рудольфом добровільно рішила вмерти. Чи ця заява вдоволить усіх, що ломлять собі голову над таїною трагедії в Маєрлінг, сумніваємось. Розведена своячка Габсбурґів переселилась у Ню Йорк до інституту одної приятельки, де вчиться виховувати недужі діти.

ЗАКРИТТЯ „ПРОСВІТИ" В ДУБНІ.

Головою дубенської „Просвіти" був бувший посол Чучман, якого арештували ще перед двома тижнями. Разом з ним арештували і секретаря дубенської „Просвіти" Камінського разом з членом Ради Черняком. Наслідком тих арештів весь рух в дубенській „Просвіті" завмер. Одначе й цього, видно, було за мало, бо ось дня 18 лютого ц. р. влада закрила дубенську „Просвіту", а разом з нею всі читальні „Просвіти" в повіті в числі поверх сотні. Таким чином одним помахом пера знищено весь український культурний рух на чернігівщині повіту.

ВЕЛИКДЕНЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ ПАРЛЯМЕНТІ.

На останньому засіданні англійського парляменту радили над проєктом нового закону про стабілізацію дня Великодних свят, які досі є непостійними. Згідно з цим проєктом римський Великдень випадавби на першу неділю після другої квітневої суботи, себто між 9. і 16. квітня; тепер він припадає між 21. березня (марта) і 25. квітня. Підчас дискусії на цю тему робітничий посол заявив, що це питання торкається виключно англіканської церкви, яка може його вирішити у порозумінні з папською-церквою та православною, а парлямент може ним не займатись. Інший посол обурився, що в цій справі не роспитали думки т. зв. „вільних церков", а ще инший доказував, що Великдень повинні святкувати в першу неділю квітня, тому, що в цей час, як каже метеорольоґія, є найменше дощів. Коли проєкт закону прийме парлямент, тоді Англія вбійде в порозуміння з иншими урядами та ріжною церковною владою, щоби скликати міжнародню конференцію, яка означить одну дату для Великодних свят. Тоді мабуть прийде черга і на наш церковний календар, який лишився досі з дуже нечисленними малими країнами позаду всіх инших великих держав, що прийняли свята по новому стилю.

СІЛЬСЬКИЙ ВЛОМНИК.

До шпихліра Микити Гандрева в Стрілиськах Старих (п. Бібрка) вломався із рушницею 21-літний Грицько Вдовиниин. Господар збудився і пустився за вломником у погоню. Вломник вістріляв. При помочі поліції його зловили. Він признався до 19 вломів і видав спільників.

ПОВАГА ШКОЛИ.

Міністер освіти у Варшаві заборонив вчителям мати такі побічні заняття, що стоять на перепоні виконування їхніх обовязків, кидають тінь на їхню педаґоґічну чесність або нарушують повагу цієї професії. Одночасно міністерство заборонило ученицям нудьгувати лячки і палювати тютюн.

ЧИСЛО ЖЕРТВ КАТАСТРОФИ ВИНОСИТЬ 296

ПОШУКУВАННЯ ЗА ДАЛЬШИМИ ЖЕРТВАМИ ЙДУТЬ ДАЛІ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС, Каліфорнія, 14. марта. — Відділи війска, Червоного Хреста та Добровольців, що шукають жертв катастрофи, спричиненої зірванням тами Ст. Франциза, добули досі 296 трупів. Досі ще далі не достає яких чотириста людий.

Добуванне жертв зпід намулу відбувається дуже повільно, бо вилив закрив цілу долину грубою верствою намулу та потворив трясавищі.

Газети починають винити тепер за сю катастрофу міський уряд Лос Анджелеса за виставлене тами.

НЕМА СЛІДУ ПО АНГЛІЙСЬКИХ ЛЕТУНАХ.

ГИНЧЛИФ МАВ УЖЕ ДАВНО БУТИ НА АМЕРИКАНСЬКІЙ СУШІ.

БОСТОН, Месечузетс, 14. марта. — Англійський літак, яким англійський летун Гинчлиф вилетів передучора з Англії в дорогу до Америки, пропав по дорозі, як пропало вже досі пять других літаків, що пробували перебути дорогу понад Атлянтійський океан у тому напрямі.

Напруження, яке викликує вижидане літака, проявилося найріжнійшими чутками про їх приїзд. Була одна чутка, що літак летів понад Бостон, але її зараз заперечено. Відтак прийшли подібні чутки з Менло Парк, Ню Джерзі, та других місцевостий того стейту, але кожда така чутка остаточно показалася неправдивою.

У міру того, як розкривали кожду чутку, надія на приїзд летунів постепенно пропадала.

НАЧАЛЬНИК ТАРИФОВОЇ КОМІСІЇ КРИТИКУЄ КУЛИДЖА.

КАЖЕ, ЩО КОМІСІЯ НЕ МОЖЕ ПРАЦЮВАТИ.

ВАШИНГТОН, 14. марта. — Немало шуму в політичних кругах зробила публична заява Костигена, члена федеральної тарифової комісії.

Костиген зрезиґнував зі сеї комісії та подав до публичного відома лист до сенатора Робинсона, провідника демократів у конґресі, в якому він каже, що комісія працювати не може через політику президента Кулиджа. Він закидає, що начальник комісії Томас Марвин є „арбістом", себто уживає своїх впливів для перекупства комісії, та що завдяки сьому комісія всеї розділена на дві рівні части й не може тепер перевести знижки тарифи, як сього вимагає економічний розвій краю.

НАСЕЛЕННЄ АМЕРИКИ ОБЧИСЛЯЮТЬ НА 120 МИЛІОНІВ ДУШ.

ПІСЛЯ БЮРА ПЕРЕПИСИ, НАСЕЛЕННЄ ЗРОСЛО ВІД 1920. РОКУ О 14 ПРОЦЕНТІВ.

ВАШИНГТОН, 14. марта. — Після обчислень Бюра Переписи, населенне Злучених Держав виносити буде дня 1. липня сього року зверхом 120 міліонів.

Після точної переписи, робленої в 1920. році, було в краю 105 міліонів населення. Значить, за несповна 8 літ воно зросло о 14 процентів.

ЗЕЛІЗНИЦЯ ВІДМЕКУЄТЬСЯ ВІД ПРОТИЮНІЙНОЇ АКЦІЇ.

„ЛІНІЇ НЮ ЙОРК СЕНТРЕЛ НЕ Є ПРОТИ ДЖЕКСОНВИЛЬСЬКОЇ УГОДИ".

ВАШИНГТОН, 14. марта. — Перед комісією для міжстейтової торговлі ставав нині на слідство в справі вуглевого промислу представник лінії Ню Йорк Сентрел та заперечував зізнання Лукса, голови майнерської юнії, що, мовляв, ся лінія теж не хотіла купувати вугля, добуваного юнійними майнерами.

Директор Бовер заявив, що зелізниця не має ніякого інтересу виступати проти джексонвильського договору, який мали поламати вуглеві підприємці. Він звертав вину за крах, у промислі на те, що тепер за богато копалень пробує добувати вугля.

ПРОЦЕС ФРАНЦУСЬКИХ КАТОЛИКІВ ПРОТИ ЕПИСКОПА ПЕРЕД СУДОМ.

ПРОВІДЕНС, Родд Айленд, 14. марта. — Перед висшим судом сього стейту розглядався нині позов французьких католиків проти їх епископа Гикі за невідповідну адміністрацію шкільними фондами.

Представник епископа обставав на тому, що стейтовий суд не має права розглядати такої справи, бо се, мовляв, належить до церковного суду.

Судді на се відповів, що адвокат навіть не може підносити такого питання.

МЕКСИКАНСЬКИЙ УРЯД РОЗСТРІЛЮЄ ВИНОВНИКІВ „КАТОЛИЦЬКОГО ПОВСТАННЯ".

МЕКСИКО, 14. марта. — На цинтарі у Сан Люїс Потосі розстріляли федеральні війска 6 осіб, винуватих за повстанє проти мексиканського уряду. Між розстріляними є католицький священик Донасіано Вірреаль.

Коли офіцир спитав, яке їх послідне бажанє, о. Вірреаль заявив, що він має лиш одно бажанє, щоби він був послідною жертвою. Всі вони згинули відважно.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 82 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 18, 1911, under the Act of March 4, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 21, 1918.

SUBSCRIPTION RATES
Please order by name of paper

One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00

Outside and Jersey City Rates:

One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order
Телефон "Свободи" 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза 1838 Montgomery

Адреса "SVOBODA", P. O. BOX 346 JERSEY CITY N. J.

АМЕРИКАНЦІ ПРИГАДУЮТЬ ПОТРЕБУ ШКІЛЬНИЦТВА

Президент Колумбійського університету в Ню Йорку подав до публичного відома незвичайно повчаюче обчислення записів студентів на сей університет на шкільний рік 1927—1928.

Показується, що Колумбійський університет приняв на сей шкільний рік разом 36,639 студентів і студенток. Навіть самий президент університету називає се небувалим числом.

Він підносить при тому, що таке велике число студентів уписалося не дивлячися на те, що заряд університету не добивався о більше число студентів, але, якраз противно, старався їх число зменчити, бо не мав на їх приміщенне відповідних саль, лябораторій, місць у бібліотеках, научних приладів, тощо. Все те на ніщо не помагало. Студенти полинули масою.

Неменче цікаве перечислене ріжних наук, на які вписалися студенти. Отже є там передовсім дві колегії: одна для хлопців, друга для дівчат. Далі йдуть ріжні професійні школи, як медицина й дентистика, інжинірія всякого рода, право, вчительський семинар, бібліотекарство і таке инче. Далі ріжні непрофесіональні факультети.

Студенти ходять звичайно зимою, але є студенти, які користають з літних вакацій на те, щоби доучуватися того, чого вони не знають. Минувшого року літом училося 13 тисяч студентів. Більшість студентів ходить на університет слухати викладів, але є теж курси поза університетом. Є також такі, що вчаться тільки дома під кермою університету.

Се все показує на кольосальну повагу до навчання серед американського громадянства.

Відомо, богато між тими студентами є осіб, які соблються від навчання таких річий, яких вони на університеті ніколи не дістануть. Без сумніву, навчанне на університеті є під многими зглядами перецінене, особливо в Америці. Але рівночасно нема теж сумніву, що навчанне дає богато, та що се передовсім завдяки сій жажді науки Америка стала найбогатшим і найпоступовійшим краєм у світі.

Здається, до сих чисел не треба додавати, що між сими тисячами студентів Україпці попадають так рідко, як білі круки. Якби не брати, Українці проявляють до висшої науки крайну байдужність. Вона мусить бути зломана, коли ми маємо станути в Америці попри другі американські народи.

З ВИБОРЧИХ ПЕРЕЖИВАНЬ ПІД ПОЛЬЩЕЮ

III.

Урядова агітація за „безпартійним бльоком вспулправцяв з ржондем" переходить уже всякі границі приличности — не то законности.

Досить нам вже є знані давні галицько-польські вибори з часів посередного голосовання через вибраних правиборцями виборців — але то, що тепер діється, переходить вже всяку хочби й не знать яку буйну фантазію.

Вся майже урядовщина бігає мов зварвована та агітує за листою ч. 1., що є власне листою „вспулправцяв з ржондем". Уживається усяких можливих штучок, а декуди старости взивають навіть шкільні власти, щоби всіх народних учителів без вимку втягати до комітетів попираючих ту нещасну „єдинку".

По цілім польськім „пацьстві" розіжджають всілякі — дуже навіть високі — агітатори і виступають на вічах лише в тій цїли, щоби люди вислухали їх промов. З правила не допускається навіть ніякої дискусії, бо такий „високий" агітатор зараз по промові укамфорюється в віча, дозволивши хиба лиш передтим ухвалити резолюцію за „вспулправцом з ржондем".

В ролі агітаторів виступають і генерали, кандидуючі на послів, і міністри, а навіть заступник президента міністрів Пілсудского, міністер Бартель. Всьо то дуже гарно і навіть виглядає демократично, що міністри і інші достойники зближаються до „маси" виборців — коби лиш позатим не діялись надужитя, коби агітація не переходила в просту і гнику корупцію!

Впрочім і такі збори звичайно так аранжуються, щоби збиралася передовсім „сметанка" суспільности, як ось недавно збори в старім театрі в Кракові, на котрих виступав власне той згаданий Бартель.

Є то — у всякому разі — людина не пересічна, і Пілсудскі взагалі знає, кого собі брати до помочи.

Бартель відзначається передовсім незвичайним даром памяти — а треба знати, що хотяйби він дещо і переборщував в самохвальбі щодо своєї працьовитости — то всеж таки є вона непересічна, як це видно хочби з його незвичайної меткости.

У всякому разі не защо-дить послухати дещо з його власних слів, виголошених на тих зборах в краківськім театрі.

„Добре є — казав він між іншим — коли час до часу чоловік приватний — а тим більше чоловік „публичний" (?) зробить обрахунок свого сумління.

„Обрахунок сумління у чоловіка приватного є його приватною власністю. Він є дуже корисний і може у певних хвилях життя рішити про це, чи той чоловік піде у цім чи іншім напрямі; він може взагалі бути рішаючим моментом у життю даного чоловіка.

„Щож доперва говорити про обрахунок совісти у людий — що так скажу „публичних"?!

„Не є це добре, що члени уряду так рідко коли зявляються перед публикою. Але вірте мені, мої панове, що одинокою і виключною перешкодою у тім є характер міністра в Польщі — цілком інакший від характеру міністра у західній Европі. Польські міністри є всі без вимку люди працюючі, заняті сірим, цілоденним, тяжким та надзвичайно виснажуючим трудом.

„Коли у Франції є міністер особою репрезентаційною і властиве його занятте — коли нема парляменту — обмежується 2—3 години денної праці, то міністер в Польщі — не знаю як коли — але бодай від 20 місяців — є робітником, котрий менше як 16 годин денно працювати не може.

„Я говорив раз в сойміі, що ми є урядом німаків, а рівночасно урядом труду. І мушу тепер по 20-ти місяцях сказати, що той мій тодішний висказ відповідає й справді дійсному станови річий. Не обходять нас ніякі інтереси поодиноких політичних груп, чи партій, ми не є урядом робітників, хлопів чи інтелігенції, ми не є урядом професорів, асистентів, лікарів чи друкарів: ми є урядом польської республики. Ми є урядом, що ліквується інтересами всіх без виїмку горожан".

Ось так агітує пан Бартель, а його промови поширюються потім в десятках тисяч примірників всіляких часописей, урядом субвенціонованих, як н. пр. „Ілюстрований Курер Цодзенни", що виходить у Кракові, а належить до найбільше поширених часописей у цілій Польщі.

Другим урядовим агітатором на велику міру є генерал Дурецкі, відкомендерований Пілсудским на директора державного банку. Він кандидує з „одинки" на округ станиславівський і так в Станиславові як і в Коломиї виголосив недавно кандидатські промови. — Він зараз на вступі зазначив: „Кажу виразно — іде мені о це, хто є за Пілсудским а хто проти".

Др. Гурецкі — це людина яких 40—42 літ віку, а відограв він немаловажну ролю власне перед десятьма роками підчас бунту польських легіонів на Буковині під Раранчем. Бунт той вибух власне наслідком берестейського мира, котрим осередні держави признали українську державу, яко самостійну. В польських головах це не могло поміститися і тому польські легіонери відмовили дальшої служби Австрії. Тодіто „коменданта" Пілсудского разом з Сосновським запроторено до тюрми в Магдебургу в Німеччині.

На Буковині — між Раранчем і Чернівцями та таки і в тім місті самім стояв легіон під командою Галера, а на тайній нараді постановлено перервати фронт та перейти на другий бік і получитися з легіоном Довбура-Мусніцкого, що організувався з польських частин російської армії на Україні. — Так і зроблено — але значну частину збунтованого польського легіону Австріяки таки окружили, розоружили та арештували. Межи увязненими був також і майор др. Гурецкі.

Много тоді залежало від України — військового судді д-ра Дудикевича, котрий міг поставити головних виновників під полевий суд, котрий би був їх негайно розстріляв. Але українська добродушність перемогла, справа затягнулася, а за той час вдалися в справу польські політики, головних виновників перевезено до Мармарошського Сиготу, де відбулося проти них розправа, котра однак до нічого не довела. Тодішний цісар Карлос скоро піддався польським впливам, легіонерів Галера не укарано, а лиш породілювано військових полках. В чім стояло утечею на Велику Україну до Довбура-Мусніцкого, дістався потім до Франції, зорганізував тамки польську армію та рік пізніше прийшов на наше безголове до Галичини.

Др. Гурецкі, приїхавши недавно до Коломиї для агітації за „одинокою", знайшов ще і тільки часу, що відвідав в коломийській тюрмі ту келію, в котрій сидів замкнений, заки його перевезено до Мармарошського Сиготу.

(Для повности інформації зауважу, що тодішний спаситель польських бунтівників — добродушний др. Дудикевич є тепер адвокатом на Закарпатській Україні).

Люди з окруження Пілсудского рухаються — нема що казати. Ось недавно відкрито у Відни, в Палаті „Сецесії" виставку польського мистецтва. На відкритте її поїхав польський міністер просвіти др. Добруцкі і, то залізницею до Кракова а звідси літаком до Відня. Через бурю спізнився, але однако — відвідав і виставку і ріжних австрійських державних „шпіців", побув на банкеті в його честь. (алькоголів не пе!), перевочував і знову відлетів у у Польщу. До недавна був він ще директором шпиталю в Станиславові.

Остаточно і Пілсудскі сам виступив на поле виборчої агітації, хоч і сказав лише кілька слів. А зааранжовано це в той спосіб, що до Варшави стягнено на 22 лютого н.р. „делегатів" з чотирох воєвідств та поведено на подвіре палати Бельведеру, того самого, звідки 29 падолиста 1830 року вибухло було повстанне проти Росії. В Бельведері мешкає Пілсудскі. Він вийшов на балькон тої палати, а один з делегатів, стоячи між товпою на подвірю, виголосив до нього коротку промову. „Нам ріжні люди всіляке говорять і ми не знаємо, кого слухати. І тому питаємо вас, пане маршалку: чи не допустимося ми національної зради, голосуючи на одинку?"

„Ні! — відповів з балькону Пілсудскі. — Не допуститесь національної зради. Прошу голосувати на одинку!"

На тім ціла парада скінчилася, а „делегати" повернули у свої воєвідства яко завзяті агітатори за одинкою.

І це би були ще доеить невинні средства агітації. Але то, що діється дальше від Варшави, а зосібна на українських землях, представляється просто яко нахабна корупція та подоптанне закона.

Я вже згадував давнійше про безпересстанні, пиятики хлібоїдів, головно війтів та громадських писарів. — Тепер вже іде не так о перепите хлібоїдських кандидатів як таки о це, щоби наші хрупі голосували таки відразу на „одинку", на кандидатів безпартійного бльоку співпраці з „урядом", як висказує великий афіш в українській мові, розліплюваний по всіх усюдах! Мабуть і „хлібоїдів" пошиють Поляки в дурнів!

Клим Обух.

Ж і н к а (до чоловіка): Не розумію, що то за приємність можеш ти відчувати в тім, що щодня впешся до непритомности!?

Ч о л о в і к: Цього я тобі не скажу, а то ще й ти привикла би до тої приємности.

Один банкир попросив гумориста-письменника Сафіра, щоби вписався йому у памятник.

Сафір написав: „Позичте мені сто голяндських гульденів і забудьте навіки Вашого приятеля М. Г. Сафіра".

— Що то є, що радник Кокурудза все в льожі має свого слугу?

— Бо як радник сміється, то слуга притримує його живіт.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(60)

„Від того офіцира ми й довідались, яким побутом приїхала до нас ця рота.

„Коли виїхали з Київа до призначеного їм місця, то на якійсь стації (вони не злізали) їх спостиг командант, що вони повинні їхати у 15 запасовий полк, а не в 10-тий.

„Декотрі казали, що вони чомусь самі не захотіли їхати в 10 запасовий полк і через те їх направили в 15 запасовий полк.

„Колиж вони приїхали до стації Шепетівка, чи Здолбунів, то їм командант сказав, що одержано телеграму дижурного генерала, щоб їх направити у нашу дивізію. Далі в дорозі вони довідались, що їх везуть на фронт. Багато людей не поїхало далі на пілеглі того, що не знають, куди їх везуть. Решта-ж, біля половини, з своїм офіцером прибула до нас.

„На скільки вони здібні для служби на фронті, я говорити не доводиться. Треба лише сказати, що багато з них ще зовсім не служили у війську, а ті, що були евакуовані, забули, що знали.

„Крім того вбрання їх зовсім не підходяче до боєвої служби.

„Розуміється, їх доведеться відіслати назад. Багато з них хотіли залишитися тут, коли дізнались про нашу громаду, але-ж їх не можна було оставити. Тепер вони в 16-тім запасовім полку.

„З приходом цієї роти виникло багато балачок в полку. Нас дивує, хто це так розпоряджується, кому це приємно, кому від цього користь? Чи не сприяє це збільшенню дезертирства, чи не вносить це розруху з армію?

„Хто гальмує нашу справу, хай скаже, чи не шкодить він загальній справі, як що вона для нього дорога?

„Хай приклад заставляє думати, що це не перший і не останній випадок.

„Але-ж хочеться поставити на увагу тим, хто шкодить істнуючим порядкам і розпорядженням, хто сприяє всяким безчистям, вносить непорозуміння в частинах війська взагалі — він повинен за це відповідати. Хай краще шукає собі роботу.

„Ми рішуче протестуємо проти таких вчинків і вимагаємо, щоби на далі так не робилося".

Звичайно, такі вчинки, така система зовсім не сприяли збереженню боєздатности армії, а навпаки. З другого-ж боку вони давали багато матеріялів для демагогічного обвинувачення українців-вояків та їх організацій за небажання йти на фронт, розвал армії, бунти, дезертирство й т. д. Безперечно робили такі відправки на фронт, як описана, лише метою дискредитувати український національний військовий рух. Крім того часами у мене виникали гадки, яким я й до сього часу не найшов спростовання, хай це зробить майбутній історик, що деякі представники вищого військового командування та штаби свідомо штовхали російську армію на шлях розладу й деморалізації. Тим вони хотіли ошельмувати й саму революцію. Українізація-ж війська для цієї мети була як найліпшим козиром, бо тут, борючись з нею свідомо, треба було йти на розвал армії, а між тим в боротьбі цій військове командування стрічало з боку російських революційних організацій, з боку вождів революції не лише співчуття, але й активну підтримку. Тому, якеб шкідливе для армії розпорядження не було зроблене, коли воно було спрямоване проти національзації армії, то стрічалось співчуваюче й навіть з ентузіязмом всіма російськими верствами. Можна було відчитати в пресі, в промовах, знайти у фактах і т. д. таку характерну гадку всіх русофилів: „чорт с ним, с фронтом і войной, лиш би спасті цєлость Расії та єще не мешалоб удержать і революціонніи завоєвання". Останню частину додавала демократія, а перша була спільна для всіх від права до ліва.

На українізацію запасових полків, цілком природно, при таких настроях ні військова влада, ні саме революційне правительство не могли потягнути — а треба знати, що хотяйби він дещо і переборщував в самохвальбі щодо своєї працьовитости — то всеж таки є вона непересічна, як це видно хочби з його незвичайної меткости.

У всякому разі не защо-дить послухати дещо з його власних слів, виголошених на тих зборах в краківськім театрі.

„Добре є — казав він між іншим — коли час до часу чоловік приватний — а тим більше чоловік „публичний" (?) зробить обрахунок свого сумління.

„Обрахунок сумління у чоловіка приватного є його приватною власністю. Він є дуже корисний і може у певних хвилях життя рішити про це, чи той чоловік піде у цім чи іншім напрямі; він може взагалі бути рішаючим моментом у життю даного чоловіка.

„Щож доперва говорити про обрахунок совісти у людий — що так скажу „публичних"?!

„Не є це добре, що члени уряду так рідко коли зявляються перед публикою. Але вірте мені, мої панове, що одинокою і виключною перешкодою у тім є характер міністра в Польщі — цілком інакший від характеру міністра у західній Европі. Польські міністри є всі без вимку люди працюючі, заняті сірим, цілоденним, тяжким та надзвичайно виснажуючим трудом.

„Коли у Франції є міністер особою репрезентаційною і властиве його занятте — коли нема парляменту — обмежується 2—3 години денної праці, то міністер в Польщі — не знаю як коли — але бодай від 20 місяців — є робітником, котрий менше як 16 годин денно працювати не може.

„Я говорив раз в сойміі, що ми є урядом німаків, а рівночасно урядом труду. І мушу тепер по 20-ти місяцях сказати, що той мій тодішний висказ відповідає й справді дійсному станови річий. Не обходять нас ніякі інтереси поодиноких політичних груп, чи партій, ми не є урядом робітників, хлопів чи інтелігенції, ми не є урядом професорів, асистентів, лікарів чи друкарів: ми є урядом польської республики. Ми є урядом, що ліквується інтересами всіх без виїмку горожан".

Ось так агітує пан Бартель, а його промови поширюються потім в десятках тисяч примірників всіляких часописей, урядом субвенціонованих, як н. пр. „Ілюстрований Курер Цодзенни", що виходить у Кракові, а належить до найбільше поширених часописей у цілій Польщі.

Другим урядовим агітатором на велику міру є генерал Дурецкі, відкомендерований Пілсудским на директора державного банку. Він кандидує з „одинки" на округ станиславівський і так в Станиславові як і в Коломиї виголосив недавно кандидатські промови. — Він зараз на вступі зазначив: „Кажу виразно — іде мені о це, хто є за Пілсудским а хто проти".

Др. Гурецкі — це людина яких 40—42 літ віку, а відограв він немаловажну ролю власне перед десятьма роками підчас бунту польських легіонів на Буковині під Раранчем. Бунт той вибух власне наслідком берестейського мира, котрим осередні держави признали українську державу, яко самостійну. В польських головах це не могло поміститися і тому польські легіонери відмовили дальшої служби Австрії. Тодіто „коменданта" Пілсудского разом з Сосновським запроторено до тюрми в Магдебургу в Німеччині.

На Буковині — між Раранчем і Чернівцями та таки і в тім місті самім стояв легіон під командою Галера, а на тайній нараді постановлено перервати фронт та перейти на другий бік і получитися з легіоном Довбура-Мусніцкого, що організувався з польських частин російської армії на Україні. — Так і зроблено — але значну частину збунтованого польського легіону Австріяки таки окружили, розоружили та арештували. Межи увязненими був також і майор др. Гурецкі.

Много тоді залежало від України — військового судді д-ра Дудикевича, котрий міг поставити головних виновників під полевий суд, котрий би був їх негайно розстріляв. Але українська добродушність перемогла, справа затягнулася, а за той час вдалися в справу польські політики, головних виновників перевезено до Мармарошського Сиготу, де відбулася проти них розправа, котра однак до нічого не довела. Тодішний цісар Карлос скоро піддався польським впливам, легіонерів Галера не укарано, а лиш породілювано військових полках. В чім стояло утечею на Велику Україну до Довбура-Мусніцкого, дістався потім до Франції, зорганізував тамки польську армію та рік пізніше прийшов на наше безголове до Галичини.

Др. Гурецкі, приїхавши недавно до Коломиї для агітації за „одинокою", знайшов ще і тільки часу, що відвідав в коломийській тюрмі ту келію, в котрій сидів замкнений, заки його перевезено до Мармарошського Сиготу.

(Для повности інформації зауважу, що тодішний спаситель польських бунтівників — добродушний др. Дудикевич є тепер адвокатом на Закарпатській Україні).

Люди з окруження Пілсудского рухаються — нема що казати. Ось недавно відкрито у Відни, в Палаті „Сецесії" виставку польського мистецтва. На відкритте її поїхав польський міністер просвіти др. Добруцкі і, то залізницею до Кракова а звідси літаком до Відня. Через бурю спізнився, але однако — відвідав і виставку і ріжних австрійських державних „шпіців", побув на банкеті в його честь. (алькоголів не пе!), перевочував і знову відлетів у у Польщу. До недавна був він ще директором шпиталю в Станиславові.

Остаточно і Пілсудскі сам виступив на поле виборчої агітації, хоч і сказав лише кілька слів. А зааранжовано це в той спосіб, що до Варшави стягнено на 22 лютого н.р. „делегатів" з чотирох воєвідств та поведено на подвіре палати Бельведеру, того самого, звідки 29 падолиста 1830 року вибухло було повстанне проти Росії. В Бельведері мешкає Пілсудскі. Він вийшов на балькон тої палати, а один з делегатів, стоячи між товпою на подвірю, виголосив до нього коротку промову. „Нам ріжні люди всіляке говорять і ми не знаємо, кого слухати. І тому питаємо вас, пане маршалку: чи не допустимося ми національної зради, голосуючи на одинку?"

„Ні! — відповів з балькону Пілсудскі. — Не допуститесь національної зради. Прошу голосувати на одинку!"

На тім ціла парада скінчилася, а „делегати" повернули у свої воєвідства яко завзяті агітатори за одинкою.

І це би були ще доеить невинні средства агітації. Але то, що діється дальше від Варшави, а зосібна на українських землях, представляється просто яко нахабна корупція та подоптанне закона.

Я вже згадував давнійше про безпересстанні, пиятики хлібоїдів, головно війтів та громадських писарів. — Тепер вже іде не так о перепите хлібоїдських кандидатів як таки о це, щоби наші хрупі голосували таки відразу на „одинку", на кандидатів безпартійного бльоку співпраці з „урядом", як висказує великий афіш в українській мові, розліплюваний по всіх усюдах! Мабуть і „хлібоїдів" пошиють Поляки в дурнів!

Клим Обух.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсим повідомляється членів Українського Народного Союза, місцевих урядників і всіх других наших симпатиків та клієнтів, що з днем 15. марта б. р. Український Народний Союз приступає до будови нового дому для Організації.

У виду сього друкарня і книгарня Свободи та і саме видавництво часописи підчас будови буде наражене на всякі перешкоди в удержанню нормального ходу бизнесу. Заряд видавництва часописи, друкарні і книгарні зробить все можливе, щоб вдержати нормальний хід видавництва часописи і все лише сполучене з друкарнею і книгарнею.

Осягнути се буде можна лишень тоді, ко ін наша клієнтела зрозуміє наше положення і співпрацюватиме враз з видавництвом.

Для того повідомляється всіх інтересова чих про слідуюче:

1. Всякі оголошення бизнесові, відшко і приватні мусять бути прислані до Редакції Свободи на перед що найменше тиждень перед днем їх поміщення в часописи.

2. Всякі замовлення на дрібні роботи, як тикети, розписки, коверти, листові папери і т. п. мусять бути прислані до друкарні що найменше два тижні перед часом їх запотребовання сторонами.

3. Робіт більших, як друковане статутів для відділів, книжочок і тим подібне, друкарня не буде в силі принимати підчас будови.

4. Книгарня буде принимати замовлення на книжки шкільні, як досі, а хто буде хотів набути якісь инші книжки чи книжку, той мусить вперед переписатися з друкарнею, чи таку книжку або книжки буде міг дістати.

Хто з наших клієнтів не схоче придержуватися сих форм підчас будови, той мусить бути приготований на спізнення або і не виконання його замовлення.

Офіс адміністрації Свободи підчас будови, почавши від 15-го марта б. р., буде приміщений в CHAMBER OF COMMERCE BUILDING, CORNER NEWARK AVE. & MONGOMERY ST., JERSEY CITY, N. J. ROOM 502. Telephone: Montgomery 498.

Листи адресувати як і досі: SVOBODA, BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЖАЛІ УКРАЇНСЬКОГО ІНВАЛІДА.

Гей, гей, милий Боже, нема то як здоровим бути. Думаю собі, який то я був здоровий та щасливий, коли йшов в ряди Українських Січових Стрільців, коли бродив від Карпат до Стрипи та радувався рідними нивами і хатами. Радувався і ховав в серцю надію на наше визволенє.

Та розвалилася Австрія, але й це не принесло нам визволення, а ще більшу боротьбу. Треба було з одних рядів перейти в другі, в ряди української армії і боротися в холоді, а дуже часто і в голоді, а навіть і без оружя і якоїнебудь лікарської опіки. Та ми держалися, бо вірили, що не дамо ворогови забрати нашу рідну землю.

Та прийшов Галер з свіжими силами, з свіжою муніцією і свіжими гарматами. А в нас залишилися ті гармати, що вже не стріляли або ті, що ми їх видерли Ляхам, І не диво, що Лях нас побідив.

А по розгромі, одні, що остали здоровими, вернули домів, або пішли на землі великої України, або в чужину. А ми, бідні інваліди, залишилися, кинені ворогови на поталу. І є такі, що розуміють наш біль і наші страждання і памятають за нас. Є такі наші товариші з часів боротьби, що деб вони не були, ратують нас як можуть. Але багато таких, що й в нашу сторону не поглянуть. Вони бачуть нас, коли стоїмо без руки чи ноги при жидівських чи польських каменицях і просимо милостини, але це їх не зворушує. А чи це не сором?

І чи в кождій українській церкві в Злучених Державах, Канаді, Бразилії не повинна бути переведена кождого місяця збірка на інвалідів, щоби в той спосіб можна було вилити систематичну допомогу нещасливим жертвам визвольної боротьби?

Чи не можемо ми приспішити звідси будову Дому Українських Інвалідів, чи не можемо залишити в краю таку гарну памятку від американських Українців?

Памятайте на це, Українці в Америці, бо це відзивається до Вас просте а щире слово українського інваліда.

Микола Василишин,
з 69. від. У. Н. С. в Ню Йорку.

ШАМОКІН ПІДЕ СОЛІДАРНО З ДРУГИМИ ГРОМАДАМИ.

Справа зміни календаря не є маловажною. Особливо коли ми вглянемо в неї ширше, і не будемо брати під увагу одиниць, що мають щасте не працювати в фабриках і копальнях, або не розуміють, в якім положенню знаходиться робітнича кляса, коли пишуть, що хто хоче святкувати своє свято а „бос" йому відпустки не дає, хай кине сю шапу і шукає другої. Таж в нинішних часах тяжко о працю. Треба цілими тижнями, ба навіть й місяцями шукати щоб її знайти. Декотрі знова кажуть, щоби на наші свята йти до роботи, бо за се гріху нема. Я зовсім з ними погодився, бо се найпростіший спосіб, якого наші робітники дійсно придержуються. Але приглянімося, які наслідки воно для нас має.

Ось один факт: В „Shamokin Dispatch" з 20. лютого с. р. Mr. Friel, який є інспектором в майнах, подав статистику, кілько людей і якої народности є занятих в шамокінськім окрузі. В 13. копальнях, які йому підлягають, працює 20 ріжних націй в числі 6,845 людей. На цілу ту суму є аж 6 (шість) Українців. Чи не сором? Таж сам Шамокін і приналежні до нього „печі" мають до 500 родин Українців, а кождий батько працює в майнах з одним, або й більше синами. Яка тут причина? Зовсім проста. Майже всі (з виїмком 6) записалися як „Гонгерієн", „Остріян", „Polack", „Russian", чи „Грік". Записалися несвідомо в користь чужих націй, щоби уникнути докорів, коли працюють у свої свята.

А кождий, що працює у свої свята, цехтує не тільки саме свято, але підкопує і наш обряд. Кождий, що не шанує свого, пускається на звихнену дорогу, стається калікою, або й зовсім пропадає для своєї нації.

Ось другий факт. Оден наш чоловік з Колмавнт дуже нив бився за задержанням календаря ст. стилю. Сам він нинішних часів не заховує, бо вчера в голь возить, а в американських свята поправляє ці поправки коло дому, бо він Ріжних то що його американські свята обходять? Його шість синів, одні цілком відстали від нашого обряду, і є безконфесійними а другі поженилися з жінками чужої нації і тамтуди пішли. Отже бачимо. Батько через ріжницю свят зістав в Америці звихненим калікою, а сини його зовсім пропали для нашого народу. Таких прикладів між иншим народом можемо найти сотками. Тому нашому загалови грозить цілковите винародовлення. Ми повинні отже взяти під увагу наше молоде покоління роджене в Америці і добре застановитися над його стремліннями і його вимогами, — але не виставляти за примір себе самого, що я вже 15 чи 18 літ в Америці і ще ні одного Кризмусу не втратив.

Я був в Честер, Па., щоб відвідати моїх кранянів. Ми балакали про се і те і зійшли на тему наших свят в Америці. Один з кранянів говорив, що він уже 13 літ в Америці, працює стало в чаті і оф може мати не тільки в свята але і в будні дні. Я, ніби здивовано, питаюся, як то? „Бо мене болайкує — відповідає знакомий. „Як тільки прийду до шапи, бос моргне оком на мене і я вже пішов до його дому. Там повнісінку тасич а печі, обмию скуру в „кічен", викінув виходок, дров нарубаю. А що три місяці ніщу комин з гори на долину, та при тім босова має найбільші фони, бо вилізу з комина як чорт, але за се часом дістану від неї кілішок віски".

Я собі подумав: Бідний ти, чоловіче, що за собою і своїм босом не бачиш більше нічого, і тобі певно не залежить на зміні календаря, але решта тисячів робітників не є такими любимцями у босів.

Один дописувач пише: лишім календар в спокою, чекаймо аж старий край змінить, а тоді й ми за ним. Другий ж пише: Думаймо і роздумуймо, чи зміна календаря буде нам в користь, чи на шкоду нам і нашій нації.

Моя думка: не дивімся на старий край. Поступаймо після тутешних вимог і стараймося бути добрими американськими горожами, бо тільки тоді зрозуміємо нашу ціль і не будемо хитатися, а станувши твердо на ґрунті американськім, зможемо нести поміч нашим поневоленим братам в старім краю.

Ми дуже велику похибку робимо, що коли приходить до якоїсь реформи — не робимо і сами, не вірімо в наші сили, але чекаємо і думаємо аж нам хтось зробить, а ми лиш на готовім осядемо.

В 1918 році, при кінці жовня, коли то цісарі і царі політали з тронів, і наша небіжка Австрія розлетілася — наші офіцири бувшої австрійської армії, що повнили службу в кадрі в Ярославі, просили цілісеньку ніч і думали — підперши голови обома руками до самого рана, що тепер мають робити? Чи організувати свою, українську армію, чи може ще Австрія встане, або, що другі народи зроблять. Та за сю одну ніч, коли наші так завзято думали — Поляки зорганізували дещо бувших жовнірів а решту дібрали міських пахоків, заняли великі магазини оружя, одягу і других припасів і рано, заки наші пробудилися з задуми, заняли і цілий Ярослав в свої руки.

Ми, що родилися в старім краю, з ним зжилися, де кожда верба має для нас свою історію — все беремо під увагу тільки себе, а забуваємо за нашу молоду генерацію, для якої старий край — є те саме, що для нас Африка або Азія. (Вина за те на нас спадає).

Інші знова пишуть: Не ломім собі голов над календарем, але займімся школою, державою.

От бачите. Нема нічого злого, щоби на добре не вийшло! Календар збудив людей із зимової задуми. І зачинають виринати реальні думки: Школи нам треба! От з тим кличем я вповні годжуся, і собі кричу: **Рідної Школи нам треба!** О скільки вище ми стояли-би національно, колиб наші перші іміґранти були будували замісць церкви школи. Школа булаб тоді у нас плоденна, наше молоде покоління булоб виховане в народнім дусі, і було би свідоме того, хто воно.

А будованне шкіл в теперішних часах — се справа досить трудна. Наші громади, будуючи церкви, позатягали великі довги, яких до нині ще не сплатили, а хоч декотрі й сплатили, то знова позатягали, а до того правуються тепер за своє майно з епископом. Наша молода ґенерація, вихована і в американських школах, ставиться тепер до будови наших шкіл зовсім негативно.

Куди наша молодіж хилиться, всі ми це бачимо. Бачить це і наш Батько Союз. Чому наш молодечий відділ не перевисшає старих, а то ще до половини менший? У. Н. Союз добре се розважив, коли рішився видавати для молодіжи „Ukrainian Juvenile Magazine", щоб тим дати змогу пізнати, хто вона є.

На закінченні відповім А. Мельникови з Филадельфії в справі польського Шамокіна.

Поляків в Шамокіні є більше від Українців, але вони є меншістю так само як і ми і не занимають жадних визначних становищ, та не мають такого впливу, щоб могли нам шкодити.

Шамокінська громада підділа тільки думку, чи не булоб лучше святкувати наші свята після нового календаря. Але рішила зждати на загальну олінію. А що більшість заявилася за старим календарем — то й Шамокін не хоче бути виїмком. Та прийде час, що всі ми зрозуміємо ту справу і схочемо змінити календар, але не буде вже для кого.

Шамокін, Па. С. Лев.

Один Ірляндець, один Англієць і один Шотляндель мають спільне підприємство. Одного дня, стверджено в касі неправильности — бракувало грошей. Англієць предложив з місця відправити касієра. Проти цього був Шотляндель: „Підіждім, аж стягнемо йому помало цю здефравдовану суму з його платні". „То буде задовго тягнутися, — сказав Англієць — бо платня його мала а здефравдована сума велика". На це відзивається з тріюмфом Ірляндець: „Я маю на це спосіб! Підвищім йому платню!".

В мувінг.

— Чи ви, пані, не були би ласкаві знятя свій чудовий капелюх? Я хотів би бачити щось за свого доляра.

— А я, паночку, заплатила за капелюх пятьдесять долярів і таксамо хотіла би, щоби його бачили!

— Що це, від вас до міста було давніще 18 миль, а тепер лише 16?

— Це задля ощадности.

ЧИ НЕ Є СЕ ВЕЛИКЕ І ЩАСЛИВЕ ЧУТТЯ

БРІГС

OLD GOLD

The Smoother and Better Cigarette

....not a cough in a carload

15¢

© 1927, P. Lorillard Co., Est. 1760

Натиски

Скора певна безпечна помічь від болячих натисків на ногах.

У опакованю: системна збірка і великий силочок зна.

Наложіть один — а біль пропаде.

Dr Scholl's Zino-pads

Робить Життя Солодким

На протязі сімох поколінь Голяндський Народний Домашній Лік на недугу нирок, печінки і кишок розяснював життя страждаючих головків і жінок. Зелнте ще сьогодні братн Gold Medal Haarlem Oil Capsules, а побачите, як швидко визбудетеся свого лиха. У всіх аптиках в трьох величинах.

GOLD MEDAL HAARLEM OIL

МОЛОДІ ДІТИ

Зле відживлюванне можна оминути пожиттю, богатою у вітаміни. Тому рибячий олій є ТАК ПОЖИТОЧНИМ для дітий, котрі є худі, хоровиті і малокровні.

SCOTT'S EMULSION

є рибячий олій так приправлений, що діти охочо його беруть. Родичі знають його силу у відживлюванню і зміцнюванню тіла.

ЯК ЩО ВАША ДИТИНА ХУДА, ЗЛЕ ВІДЖИВЛЮВАНА І СЛАБА, ДАВАЙТЕ ЇЙ SCOTT'S EMULSION РЕГУЛЯРНО.

Scott & Bowne, Bloomfield, N. J. 27-13

УВАГА! — ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.!

ЗАХОДОМ УКР. НАРОДНОЇ ШКОЛИ ШКІЛЬНА ДІТВОРА

відограє два представленя

1. СОН ІВАСИКА

В. Л. Лепкого, в чотирох діях зі співами і танцями

2. ДІТОЧЕ СВЯТО

в двох діях, В. М. Козорис

В СУБОТУ, 17. МАРТА 1928 Р.

В УКР. НАРОД. ДОМІ

214-216 FULTON ST., ELIZABETH.

Початок в годині 7.30 вечером.

Вступ 50 центів.

Режисер В. Кісьлов.

Шановні Громадяни! Зоряд Укр. Н. Школу запрашає всіх Громадян прибути на зглядні представленя та побачити, як наші маленькі Школярі працюють для своєї рідної школи, а тим причинитесь до підтримання своєї рідної школи. Дохід з представленя призначений на Укр. Н. Школу в Елізабетпорт, Н. Дж. 62

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ.!

ЗАВТРА

В УКРАЇНСЬКІМ ДОМІ

57-59 BEACON ST., NEWARK, N. J.

— відограється —

дуже гарну та смішну комедію

РАДНИК ЗАРУЧИВСЯ

ВСТУП ТІЛЬКИ 50 ЦЕНТІВ.

Година 8-ма вечер.

ГРАЄТЬСЯ ПЕРШИЙ РАЗ В НЮАРКУ. 62-3

КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

УВАГА! БАЙОН, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР ім. БОЯН в БАЙОН, Н. ДЖ.

— відограє —

В СУБОТУ, ДНЯ 17-ГО МАРТА 1928 РОКУ

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ

народна драма з музикою, співами і танцями в 5-ох діях М. П. Старицького (в перерібці Александрова)

В ГАЛИ СЛОВЕНСЬКІЙ ST. JOSEPH SCHOOL AUDITORIUM AVENUE E, Corner 24th Street, BAYONNE, N. J.

Виступають мужескі і жіночі хори, парубки і дівчата. В гурті хор зложений з 50 осіб. — Режисер і дірігент хорів арт. Г. Ол. Палажій.

Поч. точно в год. 7-ій вечер. — Ціна тікетів: 50, 75 ц. і $1.00

Весь дохід призначений на місцеву українську парохіяльну Школу.

До численної участи запрашається всіх місцевих і дооколичних гостий. — Комітет. 61-2

$2.00 ТИЖНЕВО

ДАРОМ лавки, накривало і музичні рольки

НАДЗВИЧАЙНЕ!

Це високої якости

PLAYER ПЯНО $375.00 ТІЛЬКИ

Легкі місячні або тижневі сплати $2 тижнево принесуть цей чудовий інструмент до Вашого дому

лавку, накривало, музичні рольки ДАРОМ ПРИ КОЖНІЙ ДОСТАВЦІ.

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД ОРТОФОНІЧНИХ ВІКТРОЛЬ, РАДІЮ І ПЯНІВ

Вам оплатитьcя вести діло зі старою довіря гідною фірмою.

EUROPEAN GRAPHONOGRAPH CO.

106 STREET & AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

ВЕЛИКОДНІ СВЯТА НА 3 ВЕЛИКИХ РЕКОРДАХ

НЕДАВНО ВИЙШЛИ ТРИ ЧУДОВІ ВЕЛИКІ 12-ДЮЙМОВІ РЕКОРДИ.

Перший рекорд: Страстна Пятниця, Великодна Субота і обнова господнь про-невдавшися пасхи. Другий рекорд: Великдень, Стихирі, Воскресення, свячення пасок і т. д. Третий рекорд: Гаївки, котрі виводять дівчата в старім краю на Великдень (веселя).

Всіх Великодних пісень разом з Гаївками є около сорок (ще не бувало).

Кромі тих вищих, оден також великий рекорд „Єлиси" і „Іже Херувими".

Слухаючи ті чудові рекорди буде Вам здаватися, що ви не в Америці, а в старім краю на святах.

Кождий з тих рекордів коштує $1.25, в разом всі чотири $5.00 з пересилкою. 61

Замовленя разом з „Моней Ордером" присилати на адресу:

JOHN HOLOWKA

P. O. BOX 78, STA. K. NEW YORK, N. Y.

(Молодїж Укр. Народної Січи ім. К. Трильовського з учителем С. Мусійчуком).

ДО ГРОМАДЯН-УКРАЇНЦІВ МІСТА ШІКАГО, ІЛЛ.

ПЕРШИЙ РАЗ В ШІКАГО

МОЛОДЇЖ УКР. НАРОДНОЇ СІЧИ ім. К. ТРИЛЬОВСЬКОГО

уряджує

СВЯТО ШЕВЧЕНКА

В 67-му РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ВЕЛИКОГО КОБЗАРЯ УКРАЇНИ.

В ПРОГРАМУ ВХОДЯТЬ:

СОН ІВАСИКА

дїточа оперетка в 4-ох відслонах

ВІНОК НА МОГИЛУ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

дїточе представленє в 2-ох актах

КОНЦЕРТ

Співи гуртові і сольові, січові вправи, танцї-балети і точки музичні.

Стефанія Читвінська відіграє сольо фортепянове.

О. Кудрпак і М. Савіцька відспівають дует.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-ГО МАРТА 1928 РОКУ

В ГАЛІ ПУБЛИЧНОЇ ШКОЛИ, CAMPBELL & RICE ST.

Початок 7.30 вечером. Ст. Мусійчук, режісер.

Тікети можна набути при вході до галї. 62

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Івана Франка, відд. 269, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, дня 17. марта, в годині 8-ій вечером в хатї тов. Сидина, 25 Реддле ул. рішоситься всіх членів і членець явитись на сей мітінґ, бо буде справоздане фінансове і инші справи. — Іван Мудрик, секр.

ФАРМИ!

ПО ПРИЧИНІ СЛАБОСТИ продаємо фарму 150 акрів чистої землї і будівельний ліс, новий дім 14 кімнат з цїлим умебльованьєм, електрика, гарний сад, трактор, бана і инші забудованя, коні, корови, гуси, кури, качки, ріка при фармі де можна ловити рибу, стейтова дорога, фабрики при фармі, можна тримати борделиць, стація близько і місточко з ріжними склепами і театром. Голоситись до: Mrs. T. SUSECK, P. O. № 12, Central Village, Conn. 62-1

НА ПРОДАЖ фарма 90 акрів в Норт Плейнс Стейтс, Конн., фарма в доброму положенню при стейтовій дорозї, надається до доброго бизнесу, дім 7 кімнат, 2 курники, стодола і шпор, добра нагода для Українця. Голоситися до: W. HALOWINSKY, 212 W. 14th St., New York City. (Restaurant). Tel. Watkins 0477. 57,62-3

ФАРМИ.

Хто хоче дешево купити фарму нехай пише до мене, маю 50 фарм добрих на продаж, в добрім положенню, на легких услівях. Хто хоче бути щасливим, нехай купує фарму від мене, я ручу, що буде вдоволений. Голоситися до: HENRY WARMUTH, SHAMROCK, PA. 60-5

ДЕШЕВІ ФАРМИ В СТЕЙТІ НЮ ДЖЕРЗИ.

Фарма 93 акрів, 12 ліса, 15 пасовиск з потоком, решта під управу, дім 9 кімнат великих і другі забудованя, все погрібне знаряддя і трактор, 6 коні, 4 корови, 100 курий, гуси і качки. Ціна лишень $8,500, половина готівкою.

Фарма 112 акрів, 10 ліса, 20 пасовиск, решта під управою, дім 12 кімнат, великі забудованя, все знаряддя і трактор, 18 коров, 4 коні, 500 курий, 20 гусий, 10 качок і 5 індиків. Ціна все $18,000, часть готівкою або мінку за дім в місті. По дальші інформації пишіть до: 62-5
J. OLEKSIAK & LUKA VOZNE,
Box 322, Manville, N. J.

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

в околици Сиракюз, Розм і Ютика. Це є добрі і урожайні землї, рівні без каміння. Перша фарма 126 акрів, з чого 10 ліса, а решта землї під управу, 25 штук грубої худоби і 2 коні, все машинерія, дім 12 кімнат, велика стайня і другі 4 будинки, коло мурованої дороги, 2 милї від міста, школа при фармі. Ціна $9,000, з того готівкою $4,000, а решта на роки сплати.

Фарма 140 акрів, 30 ліса, а решта під управу, добре забудована, 6 коні, 4 корови, машинерія, на стейтовій дорозї, 1 миля до міста. Ціна $6,000, половина після умови.

Фарма 170 акрів, 25 коров, 4 коні, курники нові і великі, всі машинерії, 20 штук до дати і фарма, 3 милї від міста. Ціна $7,000, готівкою $4,000, а решта по $100 на рік.

Ще маю менші і більші фарми. Інформацию прошу голосити на мою адресу до фармера: 62—
LIO WITENOK,
R. F. D. 7, Rome, N. Y.

НА ПРОДАЖ 100-акрова фарма, до 50 акрів орної землї, а решта ліс і пасовиско, гарне забудованя, дім на 8 кімнат під дахою, велика стодола під дахою, шопа, 2 курники, 2 гусятники, 2 будинки пентовані, гарний сад, много яблонь і винограду, вода коло хати, на 2 добрих коний, 4 корови, стадо курий, гуси, качки, рідкі звірі, рівна дорога до автобілїв і много других річий, до міста всего 20 мінут туди, близько цементової дороги, до других великих міст 3 години їзди, почта і ліс при хаті, сусїди Українцї зараз через дорогу. Ціна $5,300, вплати $3,000, а решта на малі сплати. Хто купить, бо за тоньку, то опушу 3%. Хто би дістав купити добру фарму і тому, нехай голоситься скоро на адресу: 62-5
HARRY SYROTIUK,
R. D. 2, Brooklin, N. Y.

OLD GOLD ЖАРТИ

Він: — „Нема то як практика. Вона це велика школа для нас".
Вона: — „Так, так, я се знаю, вона мені досить дорого коштує".

Славний фінансієт говорив: „Правдивий секрет щастя і успіху, сказав він, — знайти, що публика хоче".
„А відтак", хтось з публики піддав, „дати їм се".
Фінансієт покрутив головою і сказав: „Но! Но! Сховати і вдержати".

„Слухай, Мюріел, дуже зимно — тиб повинна закрити свої груди чимось".
„Не журись, дорогий. Я напардувала їх три рази!"

„Принагідно — курить Old Gold Цигарети — Ані одного кашлю у цілому світі. В нашому часовису вміщуються Old Gold Цигарети кожний оголошений славного карнуєгія. Бріс Газдрть за шию... читайте їх і пишіть, що у них нема кашлю в цілому світі".

Батько (до донечки): Іриню, принеси тітці крісло, бо певно змучилася, як ішла до нас!

Донечка: Коли тітка ніколи до нас не приходить пішки!

Батько: Хтож тітку привозить?

Донечка: Ніхто не возить — мама все каже, що тітку до нас чорти приносять.

НЕВІРУЮЧІ ПОВІРИЛИ.

Це є історія Гульки з Кіцаленду. Цїле своє житє він був найзавзятіщим несміятом. Ніколи не вірив в нїщо і нікому. Оголошення в часописах були для нього дурницею. Він знає лїпше, його нїхто не годен обдурити. Але днесь він впізнаний до тепер він вірить. Він вірить, що є цїлі річи, як чесні оголошення. Приключилося, що він, колись кріпкий чоловік, знятий як механік, почав нидїти, не мав охоти до працї, до забави, не спав, відчував умучення. Лїкарі думали, що його недуга походить від других лакажень. Він пробував це і те. Не було успіху. Покинув роботу і жив з ощадностий. Родичі його, жінка, отримували його з родиною на своїм одержанню. Остаточно він поклався безнадійно до ліжка. Одного дня він побачив оголошення в 18 часописях, котре оповіщує препарат, котрий проти недуг і симптом, як ходиться з його клопотами. До тепер він пробував вже так богато річий, що витрачування більше гроша виглядало безуспішне. Однак він ще раз попробував. Днесь — він вірить, що є чесні оголошення. В три тижні після одержання препарату він стояв знова до своєї роботи — і став оптимістом. Гнсичі чоловіків, жінок і дїтей тереляють Гульку, що він знову нездуж, що як в лїсности ми дошукуємо вогнивої солітер (тасьмінець), певною признакою того є впізнаюдня чистки пароната. Посередлями приходить в ріжні способи, то знов великий голод, обложений язик, давленя на серце, біль в кривяхах, рухах і ногах, завороти, болїголови, ослабленя, як жолудок зложений, тенні кружки під очима. Є молодцу відчувається отхиння, а іноді нечо шось лїзко з жолудка в вени. Буває теж поганий відвід, постійно сльозує, не має охоти до нїчого, проще його не цікавить, завжди лїнивий, будь випадки; що дей главне причиною епілептичні напади. Солітер буває 8 50, футів довгий. Я упхається у відповідний проміл, то може й зашукати свою жертву. Хто не збувається негайно цього ворога, що би було за пізно — поміж цїлком не зробуче вашого здоровя. Пишіть 510.48 на лїкарство Ліктам, не дозволяйте ніякого іншого. Ліктам не містить ніякі наркотики, ні ніякого алькоголю, ні ніякого хлороформу. Ліктам не містить ніякий ніякий ніякий